

Revisió de la dictadura de Franco amb 45 anys de retard?

written by Ralf Streck | 23 de setembre de 2020

Només a Cambotja hi ha més persones enterrades a fosses comunes, que ara s'han d'obrir

Els socialdemòcrates espanyols (PSOE) s'han posat a la tasca d'aclarir la fosca història de la dictadura de Franco. Ara, dimarts, el govern de coalició amb el partit esquerrà Podemos, ha presentat un projecte de llei amb aquesta finalitat. 45 anys després de la mort del dictador Franco s'ha d'avançar en la revisió dels seus crims.

La "Llei de memòria democràtica" preveu per fi ocupar-se de les víctimes. Historiadors i parents de republicans, comunistes, anarquistes i nacionalistes bascos i catalans estimen que encara hi ha entre 100.000 i 150.000 víctimes de la dictadura enterrades en fosses comunes. Només Cambodja en té més.

Per fi l'Estat accepta la seva responsabilitat per obrir tombes i identificar víctimes. La majoria van ser, lluny dels fronts de la guerra civil, agafats als seus domicilis i assassinats. Sovint els culpables eren falangistes, els successors dels quals avui poden presentar-se a eleccions. Ara les seves víctimes han de ser recomptades i s'ha de crear un banc nacional de dades d'ADN, per poder-les identificar. Bancs de dades locals han de ser refosos, ha declarat Paco Etxeberria, un patòleg basc i antropòleg forense.

Aquest expert, reconegut internacionalment, que també va participar en l'exhumació de Pablo Neruda, Víctor Jara i Salvador Allende, ha estat contractat ara com a assessor pel govern espanyol. Des de fa 20 anys, el professor i el seu equip fan exhumacions i identificacions. Al País basc, a Catalunya i més tard també a algunes regions autònomes ja fa

temps que els governs regionals ho propulsen i ho financen. A altres regions eren iniciatives privades les que havien fet i finançat les exhumacions. Fins ara s'han obert 700 fosses comunes amb més de 8.000 víctimes.

En una conferència de premsa la vicepresidenta del govern espanyol, Carmen Calvo, ha parlat de "reconeixement, reparació, dignitat i justícia per a les víctimes". També ha de ser possible anul·lar les sentències injustes de la dictadura.

Funcionaris que van participar en la repressió i les tortures poden perdre les condecoracions i les pensions addicionals que comporten. Igualment poden ser retirats títols de noblesa, que va concedir Franco, en cas que la llei s'aprovi al Parlament. Carmen Calvo confia que així "es poden fer les paus amb el passat" i treballar en "la construcció del futur".

Tot i que ha anunciat la creació d'una fiscalia especial, està clar que no canviarà res de substancial en la impunitat dels criminals. L'amnistia que va ser concedida després de la mort del dictador no ha de ser tocada, malgrat que segons el dret internacional els crims contra la humanitat ni poden prescriure ni poden ser amnistiats. A més el Tribunal Suprem ja havia dictaminat que aquests crims quan van ser comesos no eren considerats com a crims contra la humanitat i per tant han prescrit.

No està clar si han de ser prohibits organitzacions o partits com la Falange que glorifiquen la dictadura. Això ja fa dos anys que ho va demanar el Parlament Europeu. El que sí que preveu el projecte són multes de fins a 150.000 euros per glorificació de la dictadura. Fins ara a Espanya es podia fer la salutació feixista o exhibir símbols feixistes sense ser castigat. No és clar si formacions feixistes seran prohibides.

Gaudeixen de tota la llibertat, mentre que en el passat han estat prohibits diversos partits d'esquerra, motiu pel qual

fins i tot es va canviar la llei de partits. A més, polítics esquerrans que ja havien lluitat contra el franquisme van ser empresonats il·legalment per molts anys amb arguments sense fonament, com han hagut de reconèixer fins i tot alts tribunals espanyols.

Associacions de víctimes: “Si no hi ha voluntat política, no serveix cap llei”

Carmen Calvo només va dir, relacionat amb la Fundació Franco, que “no podia haver-hi cap fundació oficial que glorifiqui el totalitarisme o la dictadura i sigui finançada amb diners públics”. Els donatius a la Fundació Franco encara es poden descomptar dels impostos. I governs del Partido Popular (PP) –fundat per membres del govern de Franco– fins i tot la van subvencionar directament.

Per mesures en el marc de la “llei de memòria històrica” promulgada el 2007, Mariano Rajoy i el seu govern del PP no van posar “ni un Euro” en el pressupost i encara se’n vanta avui.

Atès que aquella llei del 2007, en el seu pas per les vies parlamentàries va ser aigualida degut a la resistència massiva dels ultradretans i de l'església catòlica, les associacions de les víctimes són escèptiques. “Si no hi ha voluntat política, no serveix cap llei”, va dir Emilio Silva. El president de l'Associació per la Restauració de la Memòria Històrica (ARMH) opina que les mesures haurien de fer-se efectives immediatament. No comprèn per quin motiu cal perdre temps en les vies parlamentàries. Les associacions de víctimes demanen fets, ja que com a víctimes només queden els que aleshores eren criatures. Les víctimes demanen justícia debades des de fa 80 anys.

I també és lícit dubtar que canviï res en el fet que fins ara Espanya es nega a lliurar a l'Argentina criminals franquistes buscats oficialment. A l'Argentina hi ha des de fa anys un

procediment contra assassins i torturadors franquistes. Però el govern d'esquerres fins ara no ha lliurat els criminals ni tan sols els ha retirat condecoracions i pensions supletòries.

Que anteriors caps de govern espanyols s'hagin solidaritzat amb Martin Villa i hagin fet pressió sobre la jutgessa argentina d'instrucció Maria Servini, no augura res de bo per la nova llei. Entre ells no hi ha solament els dos excaps de govern de dretes José M. Aznar i Mariano Rajoy, sinó també els socialdemòcrates Felipe González i José Luís Rodríguez Zapatero. Que Zapatero ara hi prengui part, fa suposar que amb la seva llei de memòria històrica del 2007 no tenia intenció de revisar veritablement el franquisme, si ara tampoc no ho vol.

González, que segons dades del servei secret americà CIA, fins i tot era el cap dels "esquadrons de la mort", encara va més enllà i considera les accions de Martin Villa "impecables". Pensem que aquest home era el ministre de relacions sindicals i el responsable directe de la policia i dels fets, per exemple del 2 d'octubre del 1976. Les forces de seguretat van disparar amb metralletes contra treballadors bascos en vaga que s'havien reunit dins d'una església a Gasteiz. Les ordres d'aquell dia eren "És igual si en mateu".

Van morir cinc treballadors i hi va haver més de 100 ferits. D'això Martin Villa també se n'ha de responsabilitzar davant de la justícia argentina, mentre que a Espanya mai se li han demanat responsabilitats. I encara és més lamentable que fins i tot excaps dels grans sindicats espanyols, CC00 (Antonio Gutiérrez i José M. Fidalgo) i la UGT (Cándido Méndez i Nicolás Redondo), també s'hagin solidaritzat amb Martin Villa.